

Het beoordelen van een praktijkgericht programma in de praktijk

Door Edwin van der Land

Bijscholingpgp.nl

Even voorstellen

Edwin van der Land

- Docent natuurkunde/nask1 sinds 1996 op het Ubbo Emmius in Stadskanaal
- T&T projectleider
- Doorontwikkelaar examenprogramma T&T
- Ontwikkelaar scholingsprogramma en trainer Stichting Platforms vmbo

Wie zijn jullie?

Bijscholingpgp.nl

Leervragen

Schrijf op een post-it met welke leervragen je naar deze training komt. Plak ze op op het bord.

Programma van de workshop

- Beoordelen – een stukje theorie
- Beoordelen - eindtermen pgp
- Beoordelen op opdrachtniveau
- Hulpmiddelen bij het beoordelen
- Oefenen met beoordelen

Beoordelen - theorie

Bijscholingpgp.nl

Hoe kan toetsing er in de praktijk uitzien?

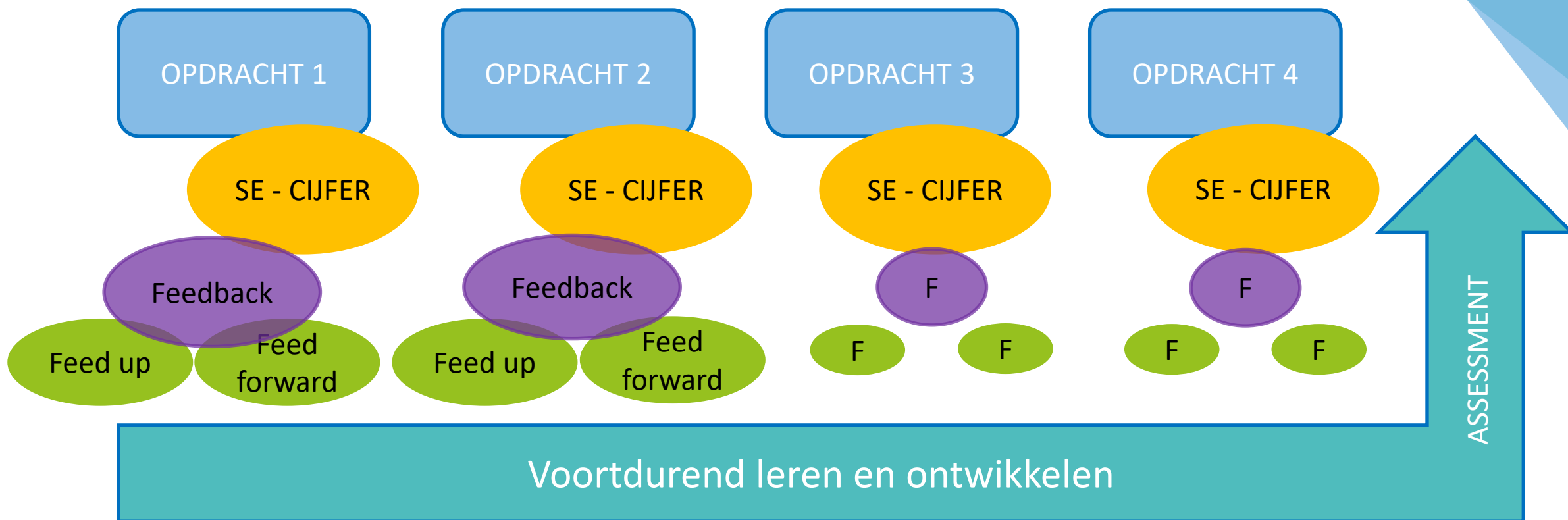
Vanuit het examenprogramma van het pgp maak je de vertaalslag van een onderwijsprogramma naar een toets programma (PTA)

- In het examenprogramma staan de eindtermen beschreven
- In het pta beschrijf je het wat (de eindterm en de inhoud: wat ga je hiervoor doen) en het hoe (welke toetsvorm zet je in)
- Beoordelen doe je op vaste momenten, vaak aan het einde van elke projectopdracht.
- Evalueren doe je tussentijds, op verschillende momenten en wanneer er aanleiding voor is

stichting
platforms vmbo

Bijscholingpgp.nl

Constructieve afstemming

Wat heeft de leerling aan het einde van de opdracht geleerd?

Doelen

Welke activiteiten biedt ik aan om tot leren te komen?

Constructieve afstemming

Welk deel is summatief en welk deel formatief? Hoe meet ik de leerdoelen?

Activiteiten

Toetsing / feedback

Bijscholingpgp.nl

Verandering in beoordelingsvormen door de pgp's

Voornamelijk schriftelijk	➡	Steeds meer gericht op gedrag
Alleen product	➡	Product en proces / ontwikkeling en onderbouwing
Docent beoordeelt	➡	Leerlingen en beroepspraktijk beoordelen mee
Weinig variatie in toetsmethoden	➡	Veel variatie en combinatie van toetsmethoden
Contextloos en enkelvoudig	➡	In echte situaties en complex (authentiek)
Docent bepaalt	➡	Meer verantwoordelijkheid bij de leerling

Het geleerde toetsen (om verder te helpen)

- Je toetst om te toetsen of de leerling het beoogde leerdoel heeft bereikt.
- Het toetsen is iets anders dan een toets afnemen
- Leerlingen komen verder in hun leerproces door effectieve feedback:
 - Feedup (waar ga ik heen, wat is mijn doel of welke resultaten)
 - Feedback (wat heb ik gedaan, hoe heb ik mijn doel tot nu toe aangepakt)
 - Feedforward (wat is de volgende stap, wat ga ik verder doen om de gestelde doelen te bereiken)
- Het persoonlijke leerproces kan niet meetellen in de summatieve eindbeoordeling (het procesverloop van de opdracht wel)

Summatief en formatief toetsen

Hoe zat het ook al weer?

*Is de volgende stelling een voorbeeld van **summatief** of **formatief** toetsen?*

- “Je moet altijd een cijfer geven”
- “Zonder toetsen gaan leerlingen niet leren”
- “Beoordelen is gericht op het evalueren van leeruitkomsten”
- “Beoordelen heeft een positievere impact op het leerproces”
- “De rol van de docent is meer gericht op het zijn van een coach”
- “De beoordeling is een eindpunt”

Formatief versus summatief

Formatief handelen:

- Bevorderen van de het leerproces van de lerende;
- Docent en leerling inzicht geven in het leerproces;
- Effectieve feedback in elke fase van het leerproces;
- Leren staat centraal, niet de beoordeling.

Summatief toetsen:

- Nagaan wat de lerende aan het einde van een leersituatie heeft geleerd;
- Afsluiting of conclusie van het leren;
- Terugkijken: wat beheers je van de aangeboden leerstof?

stichting
platforms vmbo

Bijscholingpgp.nl

Wat betekent dit voor jouw rol als docent?

*Ja, beoordelaar....
maar vooral coach en begeleider van het leerproces!*

Wat is jouw ervaring met formatief handelen?
Wat doe jij al? Hoe ga je na waar de leerling staat?
Hoe geef je feedback?

Ga naar Menti.com code 47 11 86 06

Bijscholingpgp.nl

Beoordelen eindtermen PGP

Bijscholingpgp.nl

Randvoorwaarden beoordeling van eindtermen

1. Bepaal (vooraf) de leerdoelen binnen een opdracht: aan welke eindtermen (kennis / vaardigheden) gaat de leerling werken?
2. De eindterm beschrijft het eindniveau van de leerling m.b.t. dit kennisaspect c.q. deze vaardigheid. Wat moet een leerling kennen en kunnen?
3. Als je wilt gaan beoordelen, bedenk dan per eindterm: wat wil ik zien als eindresultaat, wat doet de leerling dan? Bedenk hoe je de ontwikkeling van de leerling in beeld brengt (de weg ernaar toe - formatief) en/of het eindresultaat (summatief).
4. En: welke vragen stel ik om meer inzicht te verkrijgen en ontwikkeling (en reflectie) tot stand te brengen?

Op welke wijze beoordeel je?

Er zijn verschillende wijzen van beoordelen en waarderen:

- Geef je punten (scoren)?
- Gebruik je o/v/g?
- Werk je met kleuren?
- Anders?
- Maak je gebruik van een portfolio / LOB-tool?

Wat spreek je af op school?

Voordat je start met het maken van een vertaalslag van examenprogramma naar onderwijs- en toetsprogramma.

- Denk na over wat je hierover wilt afspreken binnen de school en binnen het team:
 - Hoe gaan we om met meten en toetsen?
 - Wat vinden we belangrijk?
 - Wat moet en wat mag binnen de gegeven kaders?
- Vooraf afstemming hierover is van belang. Bovendien bepaalt het een groot deel van je aanpak binnen het PGP.

Beoordelen op opdrachtniveau

Bijscholingpgp.nl

Beoordelingen binnen het pgp

- **Productbeoordeling**
 - voor elk groepslid het zelfde cijfer
- **Procesbeoordeling**
 - Tijdens een procesbeoordelingsgesprek per groepslid cijfer vaststellen

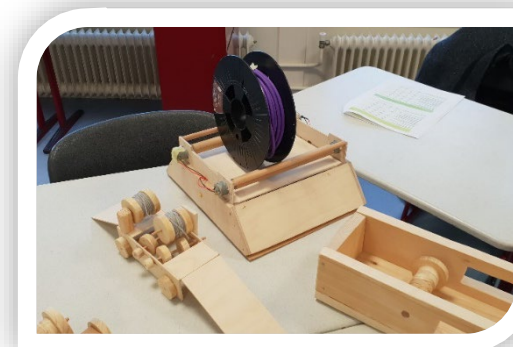
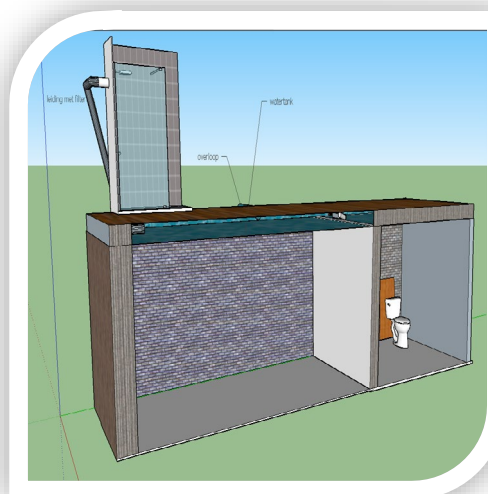
Productbeoordeling

- **Het eindresultaat van de opdracht**
 - Is er voldaan aan het programma van eisen?
 - Zijn alle deelopdrachten uitgevoerd?
 - Is er kwaliteit geleverd / hoe is de kwaliteit van het eindproduct?
 - Etc.
- **Vooral praktijkgerichte vaardigheden (B) en Vakspecifieke vaardigheden (C)**
- **Betrek medeleerlingen bij de beoordeling**

Groepsnummer:	G	RV	V	O	Score
Beoordeeld door:	4	3	2	1	
De oplossing wordt duidelijk uitgelegd	☐	☐	☐	☐	
Het is duidelijk hoe het filter gereinigd moet worden en hoe vaak	☐	☐	☐	☐	
Het is duidelijk hoe het vervuilde water "schoon" wordt gemaakt.	☐	☐	☐	☐	
Het is duidelijk hoe het "schone" water wordt opgeslagen	☐	☐	☐	☐	
Het schaalmodel ziet er netjes uit en werkt.	☐	☐	☐	☐	
De presentatie was een duidelijk verhaal	☐	☐	☐	☐	
	Totaal (scores optellen)				

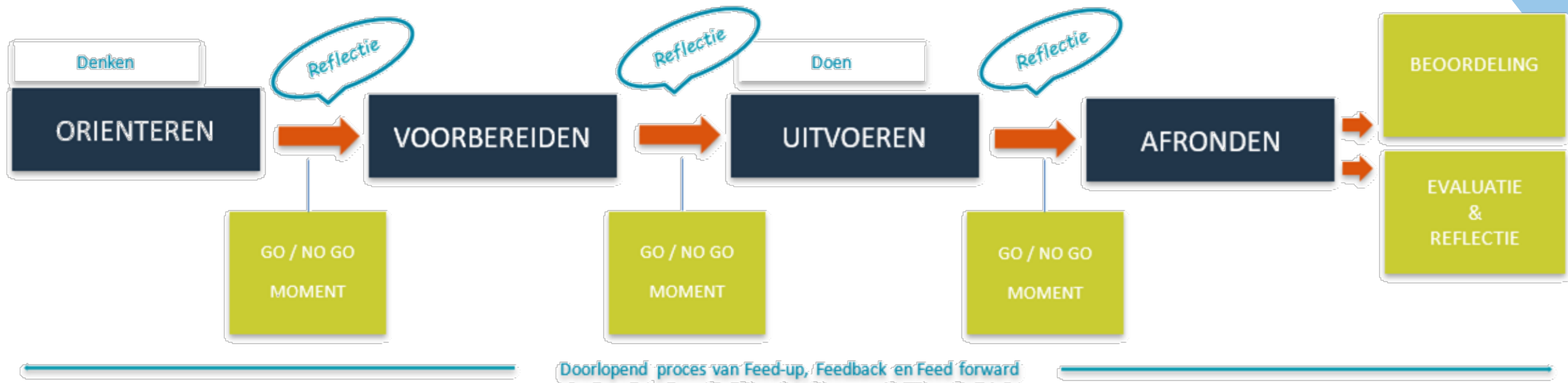
Productbeoordeling

Procesbeoordeling

- Is de opdracht op systematische wijze uitgevoerd? Zijn alle fasen van de opdracht goed doorlopen?

Procesbeoordeling

- Is de opdracht op systematische wijze uitgevoerd? Zijn alle fasen van de opdracht goed doorlopen?
- Gedurende de opdracht coachen.
- Een tussenpresentatie helpt om vast te stellen hoe ver elk groepje is.
- Leerlingen beoordelen eerst elkaar dan volgt er een procesbeoordelingsgesprek.
- Vaststellen van leerpunten

1	Algemene werkhouding	Werken in een team	Oriënteren	Uitwerken
Rowin				
Joas				
Dex				
Lars				

Hulpmiddelen bij het beoordelen

Bijscholingpgp.nl

Rubrics als beoordelingsinstrument

“Rubrics (in het Nederlands rubrieken) is de algemene naam voor analytische beoordelingsinstrumenten die bestaan uit beschrijvingen van niveaus van beheersing of van de kwaliteit van aspecten van een taak of product”.

stichting
platforms vmbo

Bijscholingpgp.nl

Rubrics heeft de vorm van een tabel

Niveau	Expert	Gevorderde	Beginner	(Score)
Aspect				
Anderen om mening vragen	[beschrijving]			
Oplossingen bedenken				
...				

Rubrics voor T&T

SLO heeft al eens eerder voor T&T rubrics uitgewerkt. Als voorbeeld zie je hier een deel van de vaardigheid analyseren:

A	B	C	D
Je bedenkt zelf verschillende oplossingen	Je bedenkt zelf een oplossing	Je gebruikt een gegeven oplossing	Je komt niet tot het gebruik van een oplossing
Je selecteert op basis van de verzamelde informatie de beste oplossing	Je selecteert op basis van verzamelde informatie een oplossing	Je selecteert op gegeven informatie de beste oplossing	Je gebruikt op gegeven informatie een oplossing

Deze tabel geeft een voorbeeld van een "score" na 7 opdrachten en een eindopdracht:

[illegible]

Rubric of one

Een ander instrument is de “rubric of one”.

Hierbij beschrijf je slechts 1 criterium per vaardigheid / eindterm: Het doel dat de leerling moet bereiken.

Devaluatie

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:				Doe ik heel goed:
Het het onderwerp het altijd voorraden in een kin.	Ik bouw goede, logische Nederlandse zinnen.				
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3	
	Ik kan mijn mening duidelijk verwoorden en gebruik 2 argumenten.				Leer goede inhoud.
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3	
	Ik pas de spellingregels toe: werkwoordvormen, hoofdletters, interpunctietekens.				Foutloos!
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2		
	Ik stel het resultaat van mijn eerste versie bij aan de hand van de feedback.				Je tweede versie is duidelijk beter!
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2		

IK WEET WAT
BELANGRIJK IS

KLASSE

Rubric of one

De voordelen van de rubric of one kunnen zijn:

- Je ontwikkelt deze rubric sneller.
- Voor leerlingen makkelijker om te lezen.
- Als docent nodigt het uit meer gepersonaliseerde feedback te geven.

Zo kan ik groeien:	Dit moet ik kunnen:					Doe ik heel goed:
	Schrijf hier het leerdoel.					
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3		
	Schrijf hier het leerdoel.					
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1,5	matig 2	goed 2,5	super 3		
	Schrijf hier het leerdoel.					
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2			
	Schrijf hier het leerdoel.					
onvoldoende 0 of 0,5	voldoende 1	goed 1,5	super 2			

Voorbeelden hoe je de rubrics kunt inzetten

- **Het eindniveau bepalen:** “je moet dit niveau laten zien”
- **Vaardigheid vertalen naar specifieke opdracht:** “deze vaardigheid ziet er in deze opdracht zo en zo uit”
- **Groei beargumenteren:** “van waar naar waar ben je gegroeid, en waar zie ik dat aan”?
- **Leerdoelen formuleren:** “welk niveau wil jij in deze opdracht laten zien en hoe ga je dat doen”?
- **Feedback van docent, medeleerlingen, etc.**

stichting
platforms vmbo

Bijscholingpgp.nl

Oefenen met beoordelen

Bijscholingpgp.nl

Opdracht

Op jullie tafel staan kaartenbakken met verschillende opdrachten en liggen de bijbehorende examenprogramma's.

- Kies in tweetallen een opdracht naar keuze.
- Stel voor de gekozen opdracht beoordelingscriteria op met betrekking tot het eindproduct.
- Stel voor de gekozen opdracht voor minimaal twee eindtermen een rubrics op voor de procesbeoordeling.
- Deel jullie resultaten met de rest van de groep.

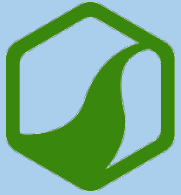

Reflectie en vervolg

- Zijn er nog losse eindjes?
- Wat zijn je eye-openers van vandaag?
- Wat neem je mee naar school?
- Hoe heb je de workshop ervaren?

Bedankt voor uw deelname en graag tot ziens!

Kijk ook eens op bijscholingvmbo.nl of bijscholingpgp.nl voor interessante trainingen

Bijscholingpgp.nl